

صادق زیباکلام می گوید: حکومت باید اجازه دهد فضای مجازی رشد و پیشرفت کند؛ چراکه اگر هم بخواهد مداخله کند کاری از دستش برنمیآید! تاثیرگذاری فضای مجازی کمتر از انقلاب مشروطه نیست.

حکومت بهتر است به مردم اعتماد کند؛

سومین نشست از سلسله نشست‌های «نقد و اندیشه؛ فضای مجازی، سواد رسانه‌ای و ارتباطات اجتماعی از منظر صاحب‌نظران» با موضوع «چهره‌های مشهور و تاثیر آنها بر افکار عمومی» با حضور صادق زیباکلام (استاد دانشگاه و فعال فضای مجازی)، جعفر نعناکار (حقوق‌دان و فعال فضای مجازی) و رامبد جوان (هنرمند و فعال فضای مجازی) در وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات برگزار شد. به گزارش اسپاداناخبر، در بخشی از این نشست، زیباکلام در پاسخ به پرسش مجری برنامه مبنی بر اینکه به چه کسی سلبریتی گفته می‌شود؟ گفت: سخت است دقیق بگویم چه کسی سلبریتی است. گاهی می‌توان سلبریتی شد، بدون اینکه از پیش به آن فکر کرده یا برنامه‌ریزی کرده باشیم. در واقع اینگونه نیست که بخواهیم از پیش تصمیم بگیریم که سلبریتی شویم و بعد از مدتی سلبریتی هم شویم. باید به این نکته توجه کرد که سلبریتی با شهرت و تخصص فرق می‌کند و سلبریتی شدن نیاز به اقبال عمومی دارد. او با تاکید بر اینکه «حجم اقبال عمومی در سلبریتی شدن خیلی مهم است»، یادآور شد: تا آنجایی که من می‌دانم افراد شهره حوزه علم و دانشگاه، ادبیات، سیاست نمی‌توانند سلبریتی باشند، مگر اینکه کار خارق‌العاده‌ای انجام داده باشند؛ به عنوان مثال آدلف هیتلر با وجود شهرت جهانی که داشت، سلبریتی نبود اما نلسون ماندلا یا ماهاتما گاندی سلبریتی بودند. ما فوتبالیست‌های زیادی داریم، اما از میان آنها علی دایی سلبریتی شده است. برای اینکه یک استاد دانشگاه، هنرپیشه، فوتبالیست، سیاستمدار و ... سلبریتی شود باید در حوزه خودش معروف باشد. من معتقدم قبل از آنکه علی دایی سلبریتی شود یک فوتبالیست موفق بوده است یا پیش از آنکه ماندلا سلبریتی شود یک سیاستمدار خوب بوده است. در واقع اگر کسی در حوزه کاری خودش موفق نباشد نمی‌تواند سلبریتی خوبی هم باشد. این فعال سیاسی همچنین خاطر نشان کرد: جامعه آمریکا به ترامپ که یک فعال مجازی است به عنوان سلبریتی نگاه نمی‌کند و بیشتر او را به عنوان یک رجل سیاسی می‌شناسد که از منتهی علیه سمت راست حرکت می‌کند و به توجه دسته‌ای از مردم توجه نشان می‌دهد که بیشتر کمتر به آنها توجه شده بود؛ درست همانند کاری که احمدی‌نژاد انجام داد، اما هیچ‌کدام از این دو نفر سلبریتی نبوده‌اند و نیستند. ویژگی اصلی ترامپ این است که توانست صدای بخشی از مردم آمریکا را که اغلب سفیدپوست هستند، وضع مالی خوبی ندارند و از حضور مهاجران و سیاه‌پوستان در کشورشان خوشحال نیستند را بشنود؛ کاری که در گذشته جمهوری خواهان و بسیاری از دموکرات‌ها نتوانستند انجام بدهند. زیباکلام با بیان اینکه «تاریخ بشر سه انقلاب مهم را پشت سر گذاشته است»، گفت: انقلاب نخست، انقلاب کشاورزی بود که بشر یاد گرفت می‌تواند کار طبیعت را خودش انجام دهد. انقلاب دوم صنعتی بود که بشر متوجه شد نیروی بخار می‌تواند کار بازو را حتی بسیار هم قدرتمندتر انجام دهد و انقلاب سوم هم که الان در آن هستیم انقلاب ارتباطات است که فضای مجازی بخش‌هایی از این انقلاب را تشکیل می‌دهد. این فعال سیاسی که از فعالان شبکه‌های اجتماعی نیز محسوب می‌شود، با اعتقاد بر اینکه انقلاب ارتباطات برخی کشورها را به شدت و برخی را کمتر تکان داده است، اظهار کرد: هر جایی که نظام‌ها بسته‌تر و محدودتر بودند تکان‌های شدیدتری را تجربه کردند و در واقع مرکز ثقل این انقلاب جوامع محدود بودند که کشور ایران هم از جمله آنها بود. من معتقدم که فضای مجازی تاثیرات زیادی را در کشور ما داشته است که حتی می‌توان گفت در تاثیرگذاری، چیزی از انقلاب مشروطه کمتر نداشته است. باور کنید که گاهی ابعاد فضای مجازی من را می‌ترساند. او ادامه داد: با وجود گذشت حدود ۲۸ سال از جنگ ایران و عراق در این سال‌ها هیچ‌گاه ندیدم که مطلبی درباره جنگ گفته شود و پس گرفته شود. اما الان آقای رضایی بعد از ۳۸ سال مطلبی را درباره جنگ توییت می‌کند و ۴۸ ساعت بعد مجبور می‌شود آن را پس بگیرد. به شخصه معتقدم که این فضای مجازی بود که او را مجبور کرد حرفش را پس بگیرد و نه مجلس، وزارت اطلاعات، دادستانی یا هیچ نهاد حکومتی دیگری. زیباکلام یادآور شد: من که فرد معروفی هم نیستم و فقط یک استاد دانشگاه هستم، توانستم ظرف ۴۸ ساعت یک میلیارد برای زلزله کرمانشاه جمع

کنم که به خواب هم نمی‌دیدم! این هنر من نبود، بلکه این هنر فضای مجازی بود که توانست ظرف ۴۸ ساعت این حجم از پول را جمع‌آوری کند. این استاد دانشگاه با تاکید بر اینکه فضای مجازی را نمی‌توان از بین برد یا آن را فیلتر کرد، خاطرنشان کرد: علت اینکه فضای مجازی در جامعه ما اینقدر مهم شده این است که رادیو و تلویزیون و به طور کلی رسانه‌ها در کشور ما دست بخشی از جامعه بوده که حکومت روی آنها کنترل داشته است و حالا رسانه‌های آمده که حکومت کنترلی روی آن ندارد و این رسانه دست مردم است. از طرفی هم حکومت می‌خواهد آن را فیلتر کند، ولی نمی‌تواند جلو آن را بگیرد. این در حالی است که در جوامع دیگری همچون فرانسه، انگلیس، هند و ... فضای مجازی نتوانست تا این اندازه پررنگ شود، چون رسانه‌های پیش از گسترش فضای مجازی رسانه‌های آزاد دیگری هم در جامعه فعال بودند. اما امروز در کشور ما فضای مجازی تبدیل به رقیب قدرتمندی برای رسانه‌های رسمی شده است. زیباکلام همچنین در پاسخ به پرسشی مبنی بر اینکه آیا سلبریتی پدیده‌ای است که از غرب به ایران آمده است، گفت: نزدیک به ۲۰۰ سال است که ما با غرب آشنا شده‌ایم و از آن زمان تاکنون درگیر این بوده‌ایم که آیا موضوعاتی که از غرب می‌آیند خوب هستند یا بد. اما به شخصه مدت‌هاست که از این موضوع گذشته‌ام و فکر می‌کنم چیزی که خوب است، خوب است حالا از هر کجا که آمده است. دموکراسی خوب است، دیگر فرقی نمی‌کند که این مفهوم از کجا آمده است. بر همین اساس هم نمی‌دانم که سلبریتی از کجا آمده است، ولی می‌دانم که امروز در جامعه ما وجود دارند. باور این است که سلبریتی‌ها باید هر کاری می‌خواهند انجام دهند، اگر جامعه آنها را پذیرفت او محبوب‌تر می‌شود و اگر هم نپذیرفت جامعه او را پس می‌زند. این فعال سیاسی با بیان اینکه «از فضای مجازی می‌ترسم؛ به خاطر زلزله‌هایی که در جامعه ایجاد کرده است»، افزود: اگر در یک کشور توسعه‌یافته بوم از فضای مجازی نمی‌ترسیدم، اما از آنجایی که جامعه ایران بسته است، فضای مجازی قدرت وحشتناکی پیدا کرده است. باید بپذیریم که جامعه ما از لحاظ سیاسی و اجتماعی پیشرفته نیست و فضای مجازی می‌تواند آن را به هر سمتی که می‌خواهد ببرد. من از مترو خیلی استفاده می‌کنم، اما در این سال‌ها هیچ‌گاه ندیدم کسی در مترو روزنامه بخواند! اما در کشورهای پیشرفته چنین نیست، مردم از زمانی که در مترو دارند برای مطالعه روزنامه یا کتاب بهره می‌برند. این موضوع شاید در ظاهر ساده به نظر برسد، اما نشان از پیشرفته بودن یک جامعه از لحاظ سیاسی و اجتماعی دارد. او ادامه داد: اگر امروز جامعه ما در فضای مجازی زیاد حضور پیدا کرده است، نشان از مطالعه مردم آن نیست، بلکه صرفاً خواندن مطالبی است که شاید چندان هم پذیرفته و درست نباشند. طبیعی است جامعه‌ای که مطالعه نکند در برابر فضای مجازی آسیب‌پذیر خواهد بود. متأسفانه سرانه مطالعه در کشور ما به شکل هولناکی پایین است. من به هیچ وجه قبول ندارم چون قیمت کتاب گران است مردم مطالعه نمی‌کنند؛ چون اگر بخواهند و اهل مطالعه باشند می‌توانند پول یک پیتزا را برای کتاب صرف کنند. این استاد دانشگاه با اشاره به ابعاد منفی فضای مجازی، یادآور شد: گاهی فضای مجازی فکرها و ایده‌های درست را از بین می‌برد. در جامعه ما ایده‌هایی مثل توسعه پایدار و محیط زیست اصلاً معنایی ندارد. این نشاندهنده این است که جامعه ایران هنوز از لحاظ اجتماعی توسعه‌یافته نیست. اگر مردم هوای پاک را از حکومت مطالبه نمی‌کنند، یعنی عقب‌ماندگی! من از این می‌ترسم که چون سواد رسانه‌ای در ایران پایین است، فضای مجازی بر افکار عمومی سوار و منجر به نابودی برخی ایده‌ها و موضوعات درست شود. فضای مجازی در ایران یک شمشیر دو لب است که هم می‌تواند خوب و هم می‌تواند بد باشد. زیباکلام همچنین در بخش دیگری از سخنان خود درباره اینکه آیا لازم است برای فعالیت سلبریتی‌ها در فضای مجازی محدودیت‌هایی ایجاد شود و به دنبال اشاره مجری نشست به حواشی تبلیغ دارویی توسط به یک بازیگر، اظهار کرد: ما در جامعه‌ای زندگی می‌کردیم که نظام و حکومت برایمان درست یا غلط را تعریف کرده بود و مشخص می‌کرد چه چیزی ارزش است و چه چیزی نیست. اما حالا فضای مجازی خیلی از ارزش‌هایی که حکومت می‌گفت ارزش هستند را زیر سؤال برده است. معتقدم که نباید جلوی کسی که قرص تبلیغ کرد را گرفت تا خود مردم بر اساس عقل و شعورشان فارغ از تصمیم حکومت تصمیم بگیرند که این کار درست است یا نه. ما چاره‌ای نداریم که برای نخستین بار در تاریخ ۲۵۰۰ ساله ایران که همراه حکومت‌ها برای مردم تصمیم می‌گرفتند، به مردم اجازه دهیم خودشان فکر کنند و درباره خوب و بد زندگی‌شان تصمیم بگیرند. او در پایان سخنان خود یادآور شد: سلبریتی در ایران پدیده جدیدی است و حکومت نباید اینقدر نگران این موضوع و به طور کلی فضای مجازی باشد. حکومت باید اجازه دهد این فضا رشد و پیشرفت کند؛ چراکه اگر هم بخواهد مداخله کند، کاری از دستش برنماید و تا الان هم هر کاری کرده، سکه یک پول شده است. بنابراین بهتر است به مردم اعتماد کند. منبع/ ایسنا

برچسب ها: [فضای مجازی](#) [1]

[فیلترینگ](#) [2]